

הכנסת העשרים וחמש

יוזמת: חברת הכנסת מירב בן ארי

פ/25/6050

הצעת חוק הביטוח הלאומי (תיקון – עבודה מועדפת ביישובי קו העימות בצפון ובדרום), התשפ"ה–2025

1. תיקון לוח ח' בחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה–1985¹, בלוח ח', אחרי פרט (ז) יבוא –

"(ח) עבודה ביישובי קו העימות בצפון וביישובי קו העימות בדרום:

(1) עבודה בשירותי תיירות כמשמעותם בסעיף 2 לחוק שירותי תיירות, התשל"ו–1976²;

(2) עבודה באטרקציה כהגדרתה בסעיף 40א לחוק לעידוד השקעות הון, התשי"ט–1959³;

(3) עבודה בתחום המלצרות, הטבחות, התחזוקה או הניקיון בענף המסעדנות;

(4) בפרט זה –

"יישובי קו העימות בצפון" – היישובים שמצויים בתחום שבין

גבול מדינת ישראל עם לבנון לבין הקו האנכי העובר 9

ק"מ פנימה ממנו לרבות אזור תעשייה ביישובים כאמור;

"יישובי קו העימות בדרום" – היישובים שמצויים עד 7 ק"מ

מגדר המערכת המקיפה את רצועת עזה, לרבות אזור

תעשייה ביישובים האמורים;

¹ ס"ח התשנ"ה, עמ' 37.

² ס"ח התשל"ו, עמ' 228.

³ ס"ח התשי"ט, עמ' 234.

(5) השר, בהתייעצות עם שר האוצר ובאישור ועדת העבודה והרווחה, רשאי להוסיף יישובים להגדרות יישובי קו העימות בצפון ויישובי קו העימות בדרום.

תחילה 2. תחילתו של חוק זה ביום ח' באלול התשפ"ו (1 בספטמבר 2025).

דברי הסבר

כללי מתקפת הטרור הרצחנית של חמאס על מדינת ישראל ביום כ"ב בתשרי התשפ"ד (7 באוקטובר 2023) המיטה אסון על חבל התקומה (עוטף עזה) ועל תושביו וזרעה הרס וחורבן בממדים שלא היו כמותם בישראל. מאות מתושבי החבל נרצחו, עשרות נחטפו, חלק הוכרזו נעדרים ומאות נותרו יתומים. לאחר החזרת השליטה ביישובים לידי צה"ל, פונו כלל היישובים ותושביהם פוזרו ברחבי הארץ. שירותי הרשויות המקומיות ביישובים הושבתו באחת וכן כלל הפעילות בחבל. בכך, התערער המרקם הקהילתי, ולמצוקת העקירה מהבית נוספו גם דאגה לגורל בני משפחה, חברים, מכרים ועצב עמוק על מכריהם ששילמו בחייהם. חטיפתם של כ-150 חטופים מתושבי החבל, היוותה מרכיב נוסף במציאות הקשה שבה מצאו עצמם תושבי החבל. כמו כן, המלחמה המתמשכת הובילה לאי-ודאות ולקשיי תעסוקה, והפעילה לחץ משמעותי על תושבי העוטף הן בפן האישי והן בפן המשפחתי. גם בימים אלה, רבים מתושבי העוטף עדיין מתמודדים עם טראומה, אובדן ודאגה לגורל החטופים. נוסף על כך, עם פרוץ הלחימה בחזית הצפונית, נשקף איום ביטחוני לאוכלוסייה המתגוררת בסמוך לגבול הצפוני של מדינת ישראל בעקבות ירי טילים וחדירת גורמים עוינים אל שטח ישראל. בתחילת אוקטובר 2023, החליטה הממשלה על "תוכנית פעולה לאומית לביצוע פינוי אוכלוסייה בגזרת הצפון וקליטתה". מתוקף ההחלטה פונו תושבי יישובים בצפון המצויים במרחק של עד 3.5 ק"מ מהגבול. בעקבות כך, יותר מ-68,000 תושבים מהצפון היו זכאים לפינוי על ידי המדינה לבתי מלון או למגורים בקהילה אשר מומנו באמצעות מענק אכלוס. קהילות אלו פוצלו בין עשרות יישובים ברחבי הארץ. כמו כן, בשל תחושת האיום הביטחוני וחוסר היכולת לקיים שגרת חיים סבירה, החליטו חלק מתושבי הצפון שלא נכללו בתוכנית הפינוי הממשלתית להתפנות באופן עצמאי. מספרם של תושבים אלה נאמד בכמה עשרות אלפים. עם התרחבות המלחמה היו נתונים תחת אש מאות אלפי תושבים בעשרות יישובים נוספים, המרוחקים עד 20 ק"מ מגבול הצפון, אשר לא פונו על פי החלטות הממשלה ולא התפנו עצמאית.

המצב הכלכלי ביישובי קו העימות

בעקבות הלחימה בגזרה הצפונית ובגזרה הדרומית העסקים בצפון ובדרום נאלצו להתמודד עם מחסור מתמשך בכוח אדם, אובדן לקוחות וספקים, קושי תזרימי וקשיים ממשיים בתפעול, וכן בחלק מן הענפים הפעילות המשקית הופסקה לגמרי. לדוגמה, דוח מבקר המדינה שפורסם בשנת 2025 לעניין "טיפול הממשלה ביישובי הצפון במהלך מלחמת חרבות ברזל – המישור האזרחי-כלכלי", בחן את מצב התעסוקה ביישובי קו העימות הצפוני ומצא כי מבין סוגי העסקים שנגרמה פגיעה גבוהה בהכנסותיהם, בלטו תחום האירוח והמזון (ב-86% מהעסקים בתחום זה הייתה פגיעה של 51% ומעלה בהכנסות) ותחום

האמנות הבידור והפנאי (58%). פגיעה זו בעסקים ביישובי קו העימות עשויה להקשות על התושבים לחזור לבתיהם ולחדש את שגרת חייהם כפי שהייתה לפני המלחמה.

למדינת ישראל יש מחויבות לשיקום ופיתוח יישובי קו העימות בצפון ובדרום עבור תושביהם ומדינת ישראל כולה, ולהביא לחידוש ופיתוח חבלי ארץ בטוחים וברי קיימא עם צמיחה דמוגרפית וחוסן כלכלי. המדינה נדרשת לפעול לביסוס, חיזוק ופיתוח כלכלי, לצורך שיקום מהיר של יישובי קו העימות בצפון ובדרום, לרבות חיזוק, הרחבה ויצירת עוגנים לשם שיקום תעסוקתי של תושבי יישובי קו העימות. סעיף 174 לחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה–1985, קובע כי חיילים משוחררים משירות חובה שעבדו ב"עבודה מועדפת" יהיו זכאים למענק. עבודה מועדפת לפי סעיף זה יכולה להיות במגוון רחב של תחומים וביניהם: תחנות דלק, אתרי בנייה, בתי מלון, אתרי גידול חקלאיים ובתי אריזה, מפעלי תעשייה ובתי מלאכה וסיעוד. לשם תרומה לשיקום התעסוקה ביישובי קו העימות בצפון ובדרום, מוצע לקבוע כי תיחשב כעבודה מועדפת גם עבודה בשירותי תיירות, אטרקציות ומסעדות ביישובים שמצויים בטווח של 9 ק"מ מהגבול הצפוני וביישובים המצויים בטווח של 7 ק"מ מגדר המערכת המקיפה את רצועת עזה.

באזורים אלה, עובדים רבים עוסקים בתחומי החקלאות והתיירות. בעוד העיסוק בחקלאות מוגדר כ"עבודה מועדפת", העבודה במסעדות ובאתרי טיול ואטרקציות, אינה מוגדרת כעבודה מועדפת, למרות שהיא מהווה מרכיב תעסוקה רב חשיבות ורכיב כלכלי משמעותי ביישובי קו העימות, בעיקר הצפוניים. בעקבות המלחמה, הפגיעה בהכנסות של עסקים אלה, קטנים ובינוניים, היא מאוד משמעותית והיכולת לגייס כוח אדם לתעסוקה במקצועות אלה מוגבלת, לאור העובדה שישנם תושבים שטרם שבו לבתיהם ובעקבות הקושי למשוך תושבים חדשים לאזורי קו העימות. מענק העבודה המועדפת יעודד תעסוקה באתרי תיירות, אטרקציות ומסעדות באזורים האמורים, ואף עשוי לסייע משמעותית לאתרי תיירות ומסעדות לקלוט כוח אדם, ובכך לסייע להם בשיקום הכלכלי.

הצעת חוק זהה הונחה על שולחן הכנסת העשרים וחמש על ידי חבר הכנסת ינון אזולאי (פ/6019/25). הצעת החוק זהה לפ/6019/25 ולפיכך לא נבדקה מחדש על ידי הלשכה המשפטית של הכנסת.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
כ"ה בתמוז התשפ"ה (21.07.2025)